

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ННІУЕБ

МАУП

Кафедра управління персоналом та економіки праці

Затверджую:
Директор ННІУЕБ

I.А.Семенець-Орлова

"03" вересня 2024 р.

№1

Схвалено на засіданні кафедри
управління персоналом та економіки праці
протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.
Завідувач кафедри Г.А. Дмитренко

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємств малого бізнесу

із загальноакадемічного каталогу вибіркових дисциплін

(для першого, другого, третього рівнів вищої освіти)

Київ МАУП 2024

Розробник (-и) силябусу навчальної дисципліни:

Згалат-Лозинська Любов Олександрівна, доктор економічних наук, професор кафедри управління персоналом та економіки праці

Викладач:

Згалат-Лозинська Любов Олександрівна, доктор економічних наук, професор кафедри управління персоналом та економіки праці

Лапицька Ніна Іванівна, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри управління персоналом та економіки праці

Протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Г.А. Дмитренко

Силабус перевірено

28.08. 2024 р.

Заступник директора

Каліна І.І.

(підпис)

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
 ННІ управління, економіки та бізнесу
 Кафедра управління персоналом та економіки праці**

Назва дисципліни	Управління командами
Викладач (-і)	Згалат-Лозинська Любов Олександрівна Лапицька Ніна Іванівна
Портфоліо викладача (-ів)	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-upravlinnya-personalom-ekonomiki-praci.html
Контактний тел.	+38-(050)-983-8820
E-mail:	kafedrahmanagement@gmail.com
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-upravlinnya-personalom-ekonomiki-praci/silabus3.html
Консультації	<i>вівторок, 2 години, 13.00–14.20, ауд.34</i>

Коротка анотація до дисципліни. Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в українській економіці та суспільстві загалом, потребують усвідомлення широким колом фахівців різних напрямів теоретичних основ функціонування сучасних підприємств малого бізнесу та особливостей їх практичної діяльності у сучасних умовах господарювання. Курс «Економіка підприємств малого бізнесу» як вибіркова загальноекономічна дисципліна охоплює всі ключові розділи прикладної економіки, організації та забезпечення ефективного господарювання підприємств малого бізнесу як важливої структурної ланки суспільного виробництва, дає необхідну сукупність теоретичних і практичних знань з широкого кола питань функціонування підприємства малого бізнесу в ринкових умовах господарювання. Ця навчальна дисципліна покликана ознайомити майбутніх фахівців з усім комплексом питань господарської діяльності підприємства малого бізнесу у сучасній економіці України, сформувати уявлення про місце та значення підприємств цього рівня в економічному розвитку..

Мета: відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» та положень «Програми забезпечення якості освіти у ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», сформувати у майбутніх фахівців сукупність знань та навичок використання наукового інструментарію теорії та практики господарювання, конкретних форм і методів управління, принципів формування й використання виробничого потенціалу; взаємодії всіх видів ресурсів, організацій та ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємств малого бізнесу в умовах сучасного ринкового господарювання.

Завдання: ознайомитись з видами організаційно-правових форм підприємницької діяльності у сфері малого бізнесу; визначити поняття та організаційно-правові особливості функціонування підприємств малого бізнесу; ознайомитися з процесом започаткування нового підприємства малого бізнесу та його реструктуризації; вивчити господарські процеси, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємств малого бізнесу; закріпити комплекс економічних знань і засвоїти досягнення теорії та практики управління підприємствами малого бізнесу; опанувати основні методи розрахунку ефективності використання ресурсів підприємства малого бізнесу; розкрити

шляхи формування конкурентоспроможності підприємства малого бізнесу; опанувати сучасні методи управління підприємством малого бізнесу та дослідити середовище його функціонування; ознайомитися зі стратегіями конкурентної поведінки підприємства малого бізнесу; набути навичок складання планів підприємницької діяльності, включаючи бізнес-плани для підприємств малого бізнесу; розкрити особливості інноваційно-інвестиційних процесів у сегменті підприємств малого бізнесу; ознайомитися з зарубіжним досвідом та вітчизняною практикою управління підприємствами малого бізнесу.

3. Формат курсу: очний (*offline*)

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Табл.1

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері управління або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів менеджменту, характеризується комплектністю і невизначеністю умов.	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність до адаптації, креативності, генерування ідей та дій у новій ситуації.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність застосовувати знання теорії і практики менеджменту для вирішення типових спеціалізованих задач професійної діяльності	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)

5. Тривалість курсу. 90 годин (3 кредити ЄКТС), з них: 36 години аудиторної роботи; 54 годин – самостійної роботи, залік – 2 години (проводиться на останньому семінарському занятті).

6. Статус дисципліни: вибіркова

7. Пререквізити: дисципліна «Економіка підприємств малого бізнесу» тісно пов'язана із проблематикою інших дисциплін, знання яких необхідно здобувачу освіти для вивчення курсу. Зокрема, простежується взаємозв'язок даної дисципліни з бакалаврськими курсами «Основи менеджменту», «Мікроекономіка», «Політична економія», «Економічний аналіз», «Економіка підприємств» та магістерськими курсами «Стратегічний менеджмент», «Глобальна економіка», «Інвестиційний менеджмент», а також із дисциплінами, які викладаються аспірантам «Класичні та сучасні теорії менеджменту», «Проблеми економіки та управління сучасними підприємствами». Засвоєння дисципліни «Економіка підприємств малого бізнесу» є основою для подальшого поглиблення знань з окремих напрямків організації господарської діяльності в інших дисциплінах.

8. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, комп'ютерні лабораторії, конференц-зали, бібліотека. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

9. Політика курсу: дисципліна «Економіка підприємств малого бізнесу» передбачає засвоєння та дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Завдання мають бути виконані вчасно, у встановлені терміни; відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.

10. Зміст дисципліни: Курс складається з двох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин (див. навчально-методичну карту дисципліни в додатку):

- Змістовий модуль 1 «Теоретичні основи функціонування підприємства малого бізнесу» (лекційні теми 1–4, семінарські теми 1–4);
- Змістовий модуль 2 «Практичні інструменти управління малим бізнесом» (лекційні теми 5–9, семінарські теми 5–9);

11. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації.**

При викладанні *лекційного матеріалу* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як проблемні лекції, лекції-візуалізації.

Проблемна лекція забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу аспірантів до найбільш важливих проблематичних питань з відповідної теми, визначаючи у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу та спонукаючи слухачів до критичного та самостійного мислення, до осмислення всіх наявних аргументів «за» та «проти», до формування та обґрунтування власної позиції.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу за допомогою технічних засобів навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні *семінарських занять* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-от: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, виступи з опонуванням, групові проекти та кейс-завдання.

Здобувачі опрацьовують інформацію та проводять наукові дослідження самостійно, у свій вільний час, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернет і бібліотек (*див. рекомендовану літературу*), під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально, моделюють поведінку у конкретних ситуаціях, пов'язаних з

проведенням наукових досліджень, апробацією та публікацією їх результатів, захистом дисертаційних робіт.

12. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	5	5
Відвідування семінарських занять	1	4	4	5	5
Відвідування практичних занять	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	5	4	20	5	25
Робота на практичному занятті	-	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	-	-	-	-	-
Разом	-	-	58	-	65
Максимальна кількість балів:					123
123:100=1,23. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,23 = загальна кількість балів.					-

13. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються 2 самостійні роботи.

Самостійна робота 1 (змістовий модуль 1). Підготувати презентацію на тему «Сутність економічних умов та особливості функціонування суб'єктів малого бізнесу в Україні» з акцентом на галузевий або регіональний аспект (на вибір здобувача).

Самостійна робота 2 (змістовий модуль 2). Підготувати доповідь на тему: «Дослідження організаційно-правових / фінансово-інвестиційних / обліково-звітних аспектів функціонування суб'єктів малого підприємства»

Критерії оцінювання:

- відповідність вимогам щодо змісту та стилю оформлення – 1 бал;
- грамотність, змістовність – 4 бали.

Максимальний загальний результат: 5 балів.

14. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді *тестування*.

Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 25 питань.

Види тестових завдань:

- 3 вибором однієї правильної відповіді з наведених варіантів;
- 3 вибором кількох правильних відповідей;

- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- Завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум **25 балів**.

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Залік.

Залік проводиться в усній формі: до завдання входять 3 теоретичних питання, за відповідь на які максимально можливо отримати 20 балів.

Перерахування у традиційну систему:

• 20 балів – здобувач надав правильні та повні відповіді на всі запитання: «зараховано», А, 100-90 балів;

• 15 балів – здобувач відповів на всі запитання, проте допустив певні неточності у визначеннях базових категорій, які не впливають на правильність відповіді в цілому: «зараховано», В/С, 89–75 балів;

• 10 балів – здобувач відповів недостатньо повно і конкретно на поставлені запитання, хоч і відобразив знання основного програмного матеріалу; ця оцінка також відповідає правильній відповіді на одне з двох поставлених питань: «зараховано», D/E, 74–60 балів;

• 0 балів – здобувач надав неправильні відповіді на поставлені запитання, виявив неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу та неспроможність послідовно і правильно аргументувати свою відповідь, або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання: «не зараховано», F–FX, 59–0.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА (в балах) = результати поточної роботи + результати заліку.

16. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. Мале підприємство як суб'єкт господарювання
2. Переваги і недоліки малих підприємств
3. Організаційно-правові форми малих підприємств
4. Порядок створення та державна реєстрація малих підприємств
5. Основні сфери діяльності малих підприємств. Пріоритетні напрями та тенденції розвитку малих підприємств в Україні |
6. Соціально-економічна роль сектору малого підприємництва в економіці країни
7. Фактори формування і розвитку сектору малого підприємництва
8. Місце малого бізнесу в економіці (галузево-секторальний аспект)
9. Необхідність, напрями, засоби та ефективність державної підтримки і регулювання підприємницької діяльності
10. Вітчизняна інституційна база підтримки і регулювання підприємницької діяльності: функції та завдання
11. Особливості та переваги зарубіжного досвіду державної підтримки і регулювання сектору малого підприємництва
12. Поняття фінансових ресурсів та фінансово-кредитної бази функціонування малого підприємства
13. Фінансово-кредитна підтримка розвитку малих підприємств у зарубіжних країнах
14. Основні форми державної фінансової підтримки малих підприємств в Україні
15. Напрями подолання відставання в розвитку фінансово-кредитної системи від потреб малих підприємств
16. Засади податкової політики у секторі малого підприємництва
17. Напрями впливу і завдання суб'єктів податкової політики у контексті активізації сектору малого підприємництва
18. Ефективність системи оподаткування господарської діяльності малих підприємств
19. Напрями вдосконалення податкової політики з урахуванням позитивного закордонного досвіду

20. Особливості праці та регулювання трудових відносин на малому підприємстві.

17. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література):**Основна (базова):**

1. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - Київ: «Знання», 2008.- 302 с.
2. Васильців Т.Г. Економіка малого підприємства: навчальний посібник / Т.Г. Васильців, О. І. Іляш, Н. Г. Міценко; за ред. д-ра екон. наук Т.Г. Васильціва. Київ: «Знання», 2013. 446 с.
3. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 488 с.
4. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . Київ: Центр навчальної літератури, 2006 . – 200с.
5. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Кондор, 2020. 620 с.
6. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – Київ.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.
7. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник. URL: http://www.srines.com/book_1322.html.
8. Реверчук С.К. Малий бізнес: методологія, теорія і практика: навч. посібник Київ : ІЗМН, 2002. 192 с.

Додаткова:

9. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погрішук Б.В. Економіка підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2020. 304 с.
10. Економіка підприємства: підручник / Л.Л. Лазебник, В.В. Гурочкіна, Л.В. Слюсарєва та ін.; за заг. ред. Л.Л. Лазебник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 426 с. URL: <http://ir.nusta.edu.ua/jspui/handle/123456789/7699>.
11. Єгорова І.Г., Матукова Г.І., Приймак Н.С. Економіка та організація діяльності підприємств: навч. посіб. Львів: Магнолія. 2019. 330 с.
12. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 728 с.
13. Мулик Т.О., Материнська О.А., Пльонсак О.Л. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 287 с.

14. Окландер М.А., Чукурна О.П. Маркетингова цінова політика: підручник. Київ: Центр учбової літератури. 2020. 284 с.
15. Соломіна Г.В. Економіка підприємства: практикум. Дніпро: Біла К.О. 2020. 142 с.
16. Управління персоналом: підручник / О.М. Шубалий, Н.Т. Рудь, А.І. Гордійчук, І.В.
17. Харченко Т., Щегда А. Економіка підприємства: збірник тестів та задач. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 240
- Шубала, М.І. Дзямуч, О.В. Потьомкіна, О.В. Середя; за заг. ред. О. М. Шубалого. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ. 2018. 404 с.
18. Юхимченко П. Конкурентоспроможність підприємства: підручник. ЦУЛ, 2020. 320 с.

Електронні ресурси:

19. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
20. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
21. Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні: Закон України №2157-III від 21.12.2000р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-14#Text>
22. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 1 грудня 2022 року № 2811-IX (зі змінами і доповненнями): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
23. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 року № 3687-XII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
24. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 року № 3688-XII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>
25. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 року № 3689-XII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
26. Про встановлення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати: Закон України від 20.10.2009 р. № 1646-УІ (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1646-17#Text>.
27. Про оплату праці: Закон України від 02.04.1995 р. № 144/95-ВР (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1646-17#Text>
28. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № № 1560-XII. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
29. Групи платників єдиного податку в Україні URL: <https://services.dtkr.ua/catalogues/indexes/14-grupi-platnikov-jedinogo-podatku-v-ukrayini>

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «Економіка підприємств малого бізнесу»

Разом: 90 год., з них лекції – 18 год., семінарські заняття – 18 год., самостійна робота – 54 год.

Кількість балів за семестр	123 бала								
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II				
Назва модуля	Теоретичні основи функціонування підприємства малого бізнесу				Практичні інструменти управління малим бізнесом				
Лекції	1 (1 бал)	2 (1 бал)	3 (1 бал)	4 (1 бал)	5 (1 бал)	6 (1 бал)	7 (1 бал)	8 (1 бал)	9 (1 бал)
Теми лекцій	Сутність та місце малого бізнесу в економіці країни	Види підприємств малого бізнесу, особливості їх організаційно-правових форм господарювання	Організація і умови функціонування підприємств малого бізнесу	Система державної підтримки розвитку малого бізнесу	Ринок і продукція підприємства малого бізнесу	Управління формуванням фінансових ресурсів малих підприємств	Особливості оподаткування діяльності підприємств малого бізнесу	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства малого бізнесу	Прогнозування основних показників діяльності малих підприємств
Семінарські і практичні заняття	1 (1+5 балів)	2 (1+5 балів)	3 (1+5 балів)	4 (1+5 балів)	5 (1+5 балів)	6 (1+5 балів)	7 (1+5 балів)	8 (1+5 балів)	9 (1+5 балів)
Теми семінарських занять	Сутність та місце малого бізнесу в економіці країни	Види підприємств малого бізнесу, особливості їх організаційно-правових форм господарювання	Організація і умови функціонування підприємств малого бізнесу	Система державної підтримки розвитку малого бізнесу	Ринок і продукція підприємства малого бізнесу	Управління формуванням фінансових ресурсів малих підприємств	Особливості оподаткування діяльності підприємств малого бізнесу	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства малого бізнесу	Прогнозування основних показників діяльності малих підприємств
Самостійна робота	1 (5 балів)				2 (5 балів)				
Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (25 балів)				модульна контрольна робота №2 (25 балів)				
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 1,23								